

**B.A. Part-III (Semester-V) Examination
LITERATURE OF CLASSICAL LANGUAGE
PERSIAN LITERATURE**

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80]

یادداشت: بهمه سوالات لازمند.
پاسخ ہابزبان فارسی یا اردو یا انگلیسی یا ہندی بخوبی۔

16

سوال نمبرا۔ دو تا از اقتباس ہائے زیر اتو پختہ بدھید۔

(الف) عبدالمطلب گفت: بخدا قسم ماما او سر جنگ و نیروی مقاومت نداریم۔ فرستاده ابر ہے گفت: پس برخیز تا نزد اودویم۔ عبدالمطلب با تین چند از فرزندانش و جمعی از بزرگان کلمہ برآہ افتاد، تاہے شکرگاه ابر ہے رسیدند۔ چون عبدالمطلب بخیمه ابر ہے وارد شد، اور امعرفی کردن، و گفتند: این پیشوای قریش و بزرگ این سرزیمیں است کہ مردم این ناحیہ و جانوران وحشی این کو پستان را طعام می دهد۔

(ب) ادھم بیچارہ اگر اندر ہم براہی یکبار دیدن ریگا داشت آنہم بر بادرفت۔ شاید اگر ریگانی میر دباز یکبار دیگر اور ای دیدو لی دلبر ناز نہیں او، اکنون زیر خاک ہاخفتہ است و باید این آرزو را بخود بدور ببرد۔ زندگی را چس سود پس از مرگ جانانش کہ یکبار ہم بروی اونخدیدہ است! آتشی حسرت درویش زبانہ می کشید۔ ہرچہ از چشم اشک فرومی ریخت آرامش نہیں یافت آتش آرزوی دیدن ریگا در لش افروختہ ترمیشد۔

(ج) در آغاز دورہ اسلامی، ادب فرنگی بودہ است مقابل علم یعنی مقابل فرنگ دینی کہ مجموعاً علم خوانده می شده است۔ کلمہ فرنگ کہ بقوی مرادف و معادل فارسی آن است، حاکی است از نوع تہذیب اشرافی و این ہمہ نشان می دہ کہ ادب در حال یک نوع ذوق تجملی است و اگر دایم بچل گرایش داشته باشد، عجب نیست۔ در حقیقت ادب عربی کہ منشاء ادب کلاسیک اسلامی است۔ اساساً از دوران جاہلیت عرب عبادت بودہ است۔ از نوع تہذیب و تربیت کہ انسان را از اشخاص عاری و معمولی ممتازی کرده است۔

8

سوال نمبر ۲۔ (الف) چهارتا از بیت ہائے زیر اشارح بدھید:—

(۱) فریب خود رہ نازم چہا نہی خواہم
کی ب پرش جان امیدوار بیا

(۲) رخشندگ ساعد و گردن نتوان جست
نیبندگی یارہ ویرگر نتوان گفت

(۳) بیا و جوش تمنای دینم بگر
چون اشک از بر مژگان چیلدم بگر

(۴) وداع و وصل جدا گانه لذتی دارد
هزار بار بر و صد هزار بار بیا

(۵) آن را از که در سینه نهان است نه وعظ است
بردار تو ان گفت و به من بر نتوان گفت

(۶) شنیده ام که نه بینی و نا امید نیم
ندیدن تو شنیدم شنیدم بگر

(۷) بیک دو شیوه ستم دل نمی شود خرسند
برگ من که بسامان روزگار بیا

(ب) کلی از بند های زیر را ترجمه کنید:—

(۱) یا برشاپ ماهی یونس میان آب
آهنگ در کشیدن او کرده از کنار
یا همچو یونس آمده بیرون زبطن حوت
افتاده بر کناره در یا نجیف و زار
در معرض خلاف جهانی ز مرد و زن
تومیش در نظاره و خلقی در انتظار
من به خود به جگه خلوت شتاشم
گفتم که ای نتیجه الطاف کردگار

(۲) بذله بسیار گلو باهان کوچک خویش
ترسم ارزال بشود گفتہ همچون شکرت
رقص با هر کس و هرجای مکن می ترسم
نقض حنت شود و عیب بجائے هنرت
همه جا پایے منه رام مشو باده مفشوش
وای از آن لحظه که از خویش نباشد خبرت

کمتر از خانہ بروں پابند بے مادر
بجیا بان و بیازار گر افتاد گزرت

16

سوال نمبر ۳۔ جاہاں خالی را پر کنید:—

- (۱) سبک دور مشروط میں شعروخن کا موضوع ..... پر تقیدرہا۔ (حکومت، معاشرہ، معاشرہ، سیاست)
- (۲) بہار کو فارسی ادب کا آخری ..... شاعر کہا جاتا ہے۔ (غزل گو، قصیدہ گو، منتوی گو، رباعی گو)
- (۳) عارف قزوینی ..... کے سب سے بڑے شاعر گزرے ہیں۔ (قصیدہ، رباعی، تصنیف، غزل)
- (۴) بہار نے کل ..... منتویاں لکھی ہیں۔ (۸۰، ۷۰، ۶۰، ۵۰)
- (۵) ایرج مرزا کا تعلق ..... خاندان سے تھا۔ (قاچاری، غزنوی، صفوی، سلجوقی)
- (۶) دہندہ اکورا یتی اضافہ خن میں تجربہ کرنے والا ..... شاعر مانا جاتا ہے۔ (بڑا، اولین، آخری، معمولی)
- (۷) ایران میں ۱۹۳۲ء میں فردوسی کی ..... سالہ برسی منانی گئی۔ (دو سالہ، پانچ سالہ، ہزار سالہ، دو ہزار سالہ)
- (۸) ..... نے روں کے اہم شعرا کی نظموں کا منظوم ترجمہ کیا۔ (عارف، سعدی، حافظ، لاہوتی)

16

سوال نمبر ۴۔ کی کی از شاعران و نظریگاران زیر احوال ویٹھی ہا بنویسید:—

- (۱) مرزا غالب دہلوی
- (۲) ملک الشعرا بہار
- (۳) ایرج مرزا

16

سوال نمبر ۵۔ دو تا از عناوین زیر یادداشت کوتاہ بنویسید:—

- (۱) قصیدہ
- (۲) غزل
- (۳) قطعہ
- (۴) مسط